Magiczny Kraków

Leszek Dutka

2015-01-05

(ur. 1921, Jaworzno)

Malarz, rysownik i ceramik, autor wielu recenzji i esejów o sztuce. Prezes i założyciel Fundacji im. Hanny Rudzkiej-Cybisowej.

Urodził się 16 lipca 1921 r. w Jaworznie. Od roku 1924 mieszkał w Zawierciu, gdzie ukończył Państwowe Gimnazjum i Liceum (obecnie im. Stefana Żeromskiego) oraz spędził lata wojny, pracując jako robotnik budowlany i organista w zawierciańskiej parafii. Zmarł 23 lutego 2014 roku w Krakowie.

W 1939 roku zdał egzamin maturalny. W lutym 1945 roku rozpoczął studia na Wydziale Malarstwa krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, w pracowni prof. Hanny Rudzkiej-Cybisowej. Rysunku uczył go prof. Zbigniew Pronaszko a malarstwa ściennego - prof. Wacław Taranczewski. Równolegle studiował architekturę na Politechnice Krakowskiej. Dyplom architekta (magistra nauk technicznych oraz inżyniera architektury i urbanistyki) otrzymał w 1952 roku u prof. Włodzimierza Gruszczyńskiego. W 1955 roku uzyskał dyplom Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

W latach 1947-1952 współpracował aktywnie z działającym wówczas na Kazimierzu Teatrem Kolejarza, projektując dekoracje do wystawianych tam przedstawień. Jako architekt, od 1949 roku, związany był z Biurem Projektów Budownictwa Przemysłowego w Krakowie.

W 1960 roku zainteresował się szerzej formami ceramicznymi. Zorganizował pracownię ceramiczną, najpierw w Wiśniczu Nowym, potem w Krakowie (na Bieżanowie). Od 1978 r. był konsultantem Centralnego Ośrodka Metodyki Upowszechniania Kultury Ministerstwa Kultury i Sztuki w Warszawie (COMUK), wielokrotnie pełnił funkcję komisarza artystycznych plenerów szkoleniowych dla instruktorów plastycznych polskich domów kultury. Wzorcowa pracownia ceramiczna według koncepcji Leszka Dutki, została utworzona w strukturach COMUK w Ośrodku Szkoleniowym w Łucznicy pod Warszawą, gdzie w zmienionej nieco formule prawnej funkcjonuje do dziś.

Był inicjatorem realizowanego corocznie przez wiele lat Konkursu Masek. Konkurs był organizowany przy udziale autorskiej Galerii Lamus oraz Krakowskiego Domu Kultury "Pałac Pod Baranami", potem zaś Wojewódzkiego Ośrodka Kultury w Krakowie. Maska stanowiła istotny motyw w twórczości Dutki. "*Od chwili rozpoczęcia w latach sześćdziesiątych swojej niezależnej artystycznej drogi, w centrum zainteresowań twórczych Leszka Dutki pojawił się człowiek. Artysta nie usiłuje jednak sportretować zewnętrznej - fizycznej powłoki człowieka, lecz to, co się pod nią kryje. Aby uzyskać większą czytelność przekazu, Dutka zastępuje ludzkie twarze maskami. Maski, noszące jeszcze w latach sześćdziesiątych cechy karykatury, z czasem stają się coraz bardziej syntetyczne i uniwersalne, a ulegając metamorfozie, zatrącając karykaturalne przerysowanie charakterystyczne dla jednostki, stają się maską - portretem zbiorowości ludzkiej*" - pisał Dominik Rostworowski .

Od 1956 roku jest członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków, przez kilka kadencji pracował w

zarządzie. Jako członek ZPAP zainicjował w 1992 roku utworzenie przy okręgu krakowskim Klubu Malarzy ZPAP. Klub ten przyczynił się do ożywienia życia artystycznego w Krakowie. Wspólnie z Towarzystwem Przyjaciół Sztuk Pięknych, Klub Malarzy podjął organizację Salonów Malarstwa w Pałacu Sztuki. Jest członkiem Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie. Wielokrotnie był inicjatorem, organizatorem i kuratorem wystaw oraz prezentacji sztuki środowiska krakowskiego w Polsce i za granicą. Uczestniczył w licznych plenerach artystycznych, także międzynarodowych.

Jego bardzo bogaty dorobek twórczy prezentowany był na kilkuset wystawach indywidualnych i zbiorowych w kraju i za granicą. "*Rysunki Dutki - zrobione kredką czy też tłustą pastelą są płynne, wyraziste - przy mocno zaznaczonych konturach figur ludzkich - bardzo melodyjne*". *Tak w sierpniu 1994 roku pisał Stanisław Tabisz . Barbara Wróblewska-Bogoon podkreśla z kolei, że* "*Leszek Dutka nie uprawia zawodu malarza, maluje równie prawdziwie jak istnieje. Jego obrazy - rysunki nie ulegają iluzji świata, nie są myśleniem w żywiole piękna. Prawie nie dociera tu kolor, przestrzeń ani ruch. (...) Asceza w doborze środków malarskich jest przez artystę całkowicie zamierzona.*"

Prace Leszka Dutki znajdują się m.in. w Muzeach Narodowych w Krakowie, Wrocławiu i Gdańsku, w zbiorach Fundacji Signum w Poznaniu oraz w Muzeum Polskim w Chicago, a także w prywatnych kolekcjach Christiana Stöhrmanna w Husum i Margot i Dietera Löchöffel w Norymberdze. Za swoją działalność otrzymał wiele nagród i wyróżnień. Wśród najważniejszych należy wymienić Złotą Odznakę ZPAP, Medal Gloria Artis (najwyższe państwowe odznaczenie w dziedzinie sztuki nadane mu przez Prezydenta RP w 2006 roku) oraz Medal "Vive l'art!", przyznawany przez ZPAP Okręg Krakowski za wybitną twórczość oraz zasługi organizacyjne dla ZPAP. Jest także laureatem Nagrody im. Witolda Wojtkiewicza (2008). [J.Sz.-Ł]